

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: . . . I kor. Egy hóra . . . I kor. 50 HLL.
Vidéken: . . . I kor. Egy hóra . . . I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:

MEGEDŐS LORÁNT.

Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECEN,

Plac-utca 47. és 48. szám.

A mellőzött Debrecen.

Debrecen, szeptember 16.

A törvényhatósági bizottság új munkaidénye is megkezdődik a szeptemberi közgyűléssel, melyet már lázasan készítenek elő a városházán. A város fejlesztő alkotások új sorát fogja további működése alatt megteremteni a törvényhatósági bizottság, hogy egymásután megoldja azokat a feladatokat, melyek az új ciklus programjában vannak.

A törvényhatósági bizottság működése ellen, mióta a maradi szellem kitakarodott a közgyűlési teremből, nem emelhet senki emberfia, aki igazi hive a haladásnak, vádat. Sőt a legnagyobb elismerés hangján kell mindenha megemlékezni arról a bizottságról, amely rövid működése óta már is évtizedek mulasztásait pótolta.

És mindamellett, hogy Debrecen neki fogott a komoly munkának, a komoly alkotásoknak, még sem látjuk ennek a munkának az eredményét, annyira sem, amennyire az előkészítő munkákból látni kellene. Ismeretes ennek is az oka. A törvényhatósági bizottság hiába szavaz meg százazreket a város haladásáért, hiába hoz áldozatokat a fejlődés érdekében, a kormányhatósági szankció hosszú hónapokon, sőt éveken át késik, megakasztva a törvényhatóság munkáját.

A kormányhatóságnak Debrecennel szemben tanusított határozott roszindulatára vezethető vissza ez az állandó mellőzés, a város ügyeinek huzása-halasztása. Nem elég, hogy Debrecen mindig az utolsó helyen szerepel azon városok sorában, melyek valami állami kedvezményt kapnak és sokkal kisebb, jelentéktelenebb városokat is elébe helyeznek, ha valamely állami intézmény odaiteléséről van szó, Debrecen várossal még akkor is érezteti roszindulatát a kormányhatóság, mikor csupán közgyűlési határozatainak felülbírálásáról van szó. Nem volt még oly fontosabb közgyűlési határozat, amelyet — a koalíció uralma óta — a belügyminisztérium rendes idő alatt elintéztet volna. Hónapokon, sőt éveken át kell deputációzni, könyörögni, minisztériumba járni, amíg egy közgyűlési határozat elnyeri a szankciót.

Ezért nem lehet Debrecennek fejlődnie, még ha annyira is akar haladni a város. Itthon a polgárság kivetette vezetői sorából a kerékkötőket, akad tehát helyettük kerékkötő a minisztériumokban és azok körül.

Bezzeg nincsenek ily szerencsétlen helyzetben azok a városok, melyeknek egy miniszter, államtitkár, vagy akár csak egy befolyásos politikus a képviselőjük. Debrecennek van ugyan három képviselője is, de hát ezeknek a képviselő uraknak vannak bokrosabb teendőik is, mint

egy-egy közgyűlési határozat jóváhagyását megsűrgetni.

Debrecen egészen a maga erejére van utalva. Sem barátjai, sem jóakarói nincsenek, sőt még olyan helyeken is ellenséggel dicsekedhetik, ahol — ha más okból nem is, de legalább — hivatalból — jó baráttal kellene bírnia.

Bizony, nem számíthat Debrecen önmagán kívül senkire. Da akkor éljen legalább az erejével. Álljon a sarkára és emelje fel tiltakozó szavát a mellőzése-ért, a céltudatos aknamunkákért, melyek ellene folynak. A szeptemberi közgyűlésen hangot kell adni a város tiltakozásának. A törvényhatósági bizottság próbálja meg összeállítani az el nem intézett ügyek statisztikáját csak három évre visszamenőleg. Azt hisszük, kötetekre fognak menni a belügyminisztériumban heverő és jóváhagyásra váró akták.

Emelje fel a törvényhatóság bizottság a szavát. Ha ez is kevésnek fog bizonyulni, szervezzen küldöttséget a város a miniszterekhez az el nem intézett ügyek elintézését kérendő — így talán csak elintézik az ezelőtt három évvel felterjesztett határozatokat. Mert azt még csak proponálni sem merjük, hogy valamelyik képviselőjét kérje fel a város, hogy interpellálja meg a belügyminisztert Debrecen mellőzése miatt. Ez több, mint amit egy kormánypárti képviselő megtehet a városának.

Visszajöttem.

Írta: Radó István.

A vékony, bajszatlan, sima arcú, barnahajú fiú belekőnyökölt az asztal közepébe, szétengedte magát a piros pamlagon és lehunyta a szeméit. S a közönségesen, bután kék szemek, mikor újra kinyíllottak, hogy belebámuljanak a frissen festett kávéház füstös levegőjébe, könnyesek voltak fenéig. Nagyon keserűen nézett maga körül és vadul mondta először szeliden, fájdalmasan másodszer:

— Visszajöttem, fiuk. Visszajöttem...

S mert az a fájdalom igazabb, mélyebb volt, mint a dac, a vadság, hát újra így ismételte:

— Visszajöttem...

Ez a szó belesengett annak a néhány fiatal embernek a fülébe, a szívébe, a fejébe, a lelkébe, akik még éltek, anélkül, hogy visszajöttek volna. Mert csak az a nehéz: először visszajönni s az a boldogság még nem mondhatni azt:

— Visszajöttem...

Nagyon fáradt lett az arca a vékony, kisarou, barnahajú fiatalembernek. Látszott az arcán, hogy sokat bejárt, látott és hogy most visszajött.

— Fiuk, — kiáltott fel egyszer — szabad elhuzatni egy nótát, ami nem az enyém, meg nem is azé a lányé, hanem egy másik emberé.

Azután kacagott egy nagyot, durvát.

— Ugy-e, bolond vagyok?

Gondolkozott egy kicsit.

— Nem tehetek róla. Most jöttem, vagy talán csak most jövök vissza. Nagy uton voltam, tudjátok. Nekem nagy ut volt. Láttam egy darabot a világból. Abból a nagy, igazi életből, ami nem ilyen együgyű, kicsinyes, mint a miénk, abból a nagy és vad tülekedésből, amiben a mi erőseinket félredobnák, összetörnek. Láttam a csodákból néhányat. Láttam nagy igazi, hatalmas erőket a természetből kicsillanni, mutatkozni S ezek az ujságok, ezek a csodák, az érthetlenségek mind rámfeküdtek, és nyomtak és dögönyöztek és kintoztak. S én lassan erőlködve fogtam fel és fogadtam el őket. Aztán az egyik csodánál megértettem hirtelen mindent, avval az egygyel megta láttam mindenek az igazát, az utját. S ekkor kezdtem visszafelé jönni. S az a sok ujság, az a sok magyarázhatatlanság, amit most egyszerre réginék, megérthetőnek, ismertnek találtam, az mind kergetett visszafelé, haza, le. S én szaladtam, jöttem előlük. S most visszajöttem egészen eibetek. Visszajöttem.

Megállt. Minden fiú vakon nézett bele a füstbe, szájuk nem szivta a cigarettát.

A fiú pedig folytatta s a keserűség, vád, önkínzás dőlt, ömlött a szájából.

— Visszajöttem, mert egyszer fenn a magaslaton, az igazi nagy, érthetetlen csodák között, egyszer meglepett valami, ami egész közel ért hozzám és mert körülüftt valami tüzes, hideg, lehelletszél. S az a hozzám közel jutott csoda levert, letört, az a jég-vad szellő pedig kiszáritott. Az az egy meglepetés agyonvert mindent, amit láttam, amit élveztem és az a jéglevegő megfagyasztott mindent, amit alkottam valaha. Jégtengert, egymásra robbanó, mélyen kettéhasadt, kék reflexszel csillogó jégtömböket láttam. Hosszan elnyúló, méter mélységű, ismeretlen, kifürkészhetetlen természetű hósvatagot. S magasról hulló, mélyen döngő hógöröngyöket. S közben apró, félve lépkedő kicsi fekete pontokat, a hatalmas, rettenthetetlen tengert. Semmik sem voltunk. S én is összetöppörödtem, összetörtem, összefagytam, semmivé lettem ott. S mire onnét a magasból lejöttem a mindenki taposta, igazi, nekünk való sima földre, visszajöttem egészen, visszajutottam, vissza oda, ahonnan kiindultam, s ahonnan soha többé újra elindulni nem fogok, nem melek, nem akarok.

Rendelésszerűen szabott és dolgozott férfi öltönyök csakis **KENDE IGNÁCZ** Plac-u. 55. Hungária férfi szabó cégnél kaphatók. Olcsó szabott árak. **DEBRECEN,** Kávéház épületében.

Az ág. ev. egyházkerület közgyűlése

Zelenka Pál ünneplése.

A közgyűlés első napja.

A tiszai ágostai evangélikus egyházkerület közgyűlésének ma volt az első napja. A közgyűlést a Miklós-utcai ág. ev. iskola egyik tantermében tartották meg, melyeknek is bizonyult a nagyszámu megbízottak befogadására.

A közgyűlés mai első napja az egyházkerület nagyérdemű püspökének, Zelenka Pálnak az ünneplésével kezdődött, akit születésének 70. évfordulója alkalmából részesítettek meleg ovációkban.

A közgyűlésről szóló tudósításunk itt következik:

Szentiványi Árpád nyitotta meg a közgyűlést. Megemlékezett arról a nevezetes körülményről, hogy Zelenka Pál püspök ebben az évben érte el 70. dik életévét. Meltatta az ő érdemeit, pályafutását, amelyhez az eredményeknek, alkotásoknak egész sora fűződik. Átadta neki az egyházkerület tisztviselőinek arcképeit tartalmazó diszes albumot.

Majd áttért az egyház helyzetére. Kiemelte azt az örömdetes tény, hogy az 1848. évi XX. törvények közeledik a megvalósulás felé. E törvény 2. ik szakasza végrehajtása körül is sok történt. Vázolta az egyház anyagi állapotát, amely jobbnak mondható, mint az előző években volt. Végül üdvözölte a megjelenteket.

Ezután Zelenka Pál püspök emelkedett szólásra. Hálás köszönetet mondott elnöktársának azért a figyelemért, hogy őt 70. ik születés napja alkalmából üdvözölte. Nagyon kedves neki az az album, mert azoknak a neveit foglalja magában, akik vele együtt munkálkodnak az egyház érdekeinek előmozdításán.

A püspököt beszéde végeztével lelkes ovációban részesítették.

Ezután Zelenka Pál püspök felolvasta terjedelmes évi jelentésének főbb passzusait. Ezt a jelentést egyhangulag köszönettel tudomásul vették. Tanítóképviselekül Kercser Sándort és Elefánti Sándort hívták be.

Nem felelt most sem senki. Odaintette a cigányt. Az ott megállott mellette. Azután gondolkodni kezdett és nem talált nótát. Odavetett valami pénzt és azt mondta:

— Nem kell.

Körülnézett a fiukon, de egyik sem nézett rá.

— Fiuk — mondta lágy hangon — nézzetek ide. Itthon vagyok. Vissza jöttem. Egyedül, teljesen egyedül jöttem vissza, hozzatok jöttem vissza. Fiuk — könyörgött — egész egyedül vagyok.

Senkinek a pillantásával nem találkozott.

— Fiuk, tudjátok meg, nem egyedül mentem el. Egy leány képe volt velem. És visszajöttem attól a lánytól is. Azért tudtam utazni, azért nem értettem meg a csodákat, azért nem törtek össze az újságok, mert annak a lánynak a képe velem volt. Mert nem utaztam egyedül. Amikor láttam valamit, álomban neki mondtam el, amikor valami tetszett, képekben neki küldtem el. Mindig ő volt előttem, akár képeket néztem, akár hegyre másztam. Vele szerettem volna beszélgetni arról, amit láttam, ami tetszik, ami nem tetszik. Mindenről vele szerettem volna beszélgetni és mentem az utazáson napról-napra feléje, mindig közelebb és közelebb hozzá.

Hirtelen megállott, aztán újra belekapott a beszédbe.

— Nem igaz, amit beszélnek az utazásról. Hazudnak a regényírók, hazudnak a tanácsadók, a fontoskodók. Akinek fájdalma van, akinek felejtenie kell valakit, az men-

Most a pénzügyi jelentésre tértek át, amelynek legfontosabb pontjait Korobély Géza, egyházkerületi jegyző ismertette. Ennek kapcsán elhatározták, hogy rozsványi árvaház évi segélyét 2800 koronáról 5000 koronára emelik fel. A theologiai tanárok korpótlék igényeit is megszavazták.

A közgyűlés tudomásul vette az egyházkerületi nyugdíjbizottság jelentéseit, majd határozott a báró Baldacsy-alap évi jóvedelmének kiosztásáról, tudomásul vette az egyházkerületi árvaház évi jelentését, valamint az egyházkerületi számvevőszék jelentését.

A közgyűlést holnap folytatják.

Végleges bukás.

A király nem ad engedményt.

Kossuth és a trónörökös.

A politikai helyzet tegnaptól mára határozottan rosszabbodott. A miniszterelnök tegnapi audienciája után Wekerle környezetéből az hallatszott, hogy a helyzet csaknem reménytelen. Már tudniillik Wekerlékre nézve, akik eddig elfogadható és megnyugtató kibontakozási tervet nem tudtak a király elé terjeszteni.

Fokozzák a nehézségeket a közös katonai kormány exorbitans követelése, melyeknek összege körülbelül eléri az ötszáz milliót. Az bizonyos, hogy a mostani válságos idők nem igen alkalmasak arra, hogy a kormányok ilyen terhes követelésekkel hozakodjanak elő. Ezzel csak a banksoport malmára hajtották a vizet. Ez a tábor Justh vezetése alatt napról-napra erősödik, míg a kormány szűkebb pártja teljesen züllésnek indult.

Ma már konstatalható, hogy a Wekerle-kormány és a koalíció végleg megbuktak. A miniszterelnök tegnap este Budapestre érkezett és azonnal egybehívta a minisztertanácsot, melynek ma be fog számolni audienciája eredményéről. Az

jen utazni. Nem igaz! Nem felejt az uton senki. Elfelejt, kifelejt, az életből amellől a lány mellől mindenkit, és mindent, csak azt a lányt nem. En éreztem, hogy az a lány, míg elébe nem lépek, nem fog gondolni rám és én még sem felejtettem. De az a csoda, az felázott, felébresztett, kijózanított, legalább én úgy éreztem s attól fogva mindig neveltesebbnek, mindennap bütbábnak éreztem, tudtam magamat. És látam a célzatosságot, és fájt és szorongott a szívem. Jöttem sietve hazafelé, lefelé ide vissza.

Minden fiu belefördította arcát a tenyerébe és szemek lecsukódtak.

— Hazaérkeztem, azt hittem, hogy visszajöttem tőle is, vissza egészen. És találkoztam vele és nem igaz, nem igaz semmi abból a nagy kijózanodásból. Nem igaz semmi abból, amit — azt hittem — végigéltem. Visszajöttem és itt találtam őt olyan-nak, amilyen volt és itt találtam fázva, dideregve, remélve a megváltozást, itt találtam magam, éppn olyan-nak, amilyen voltam. Visszajöttem, de nem jöttem vissza tőle. Hanem visszajöttem bágyadtan, tönkrezuzva, visszajöttem ellenállásra fáradtan, ide, hozzá...

Egy pillanatra körültekintett, azután felzokogott.

— Visszajöttem magamtól, reményeim-től, céloimtól, hozzá, csak ő hozzá...

S elfojtott zokogással dült a sok könyök közé a hideg márványra... Az az egy, aki már visszajött, a többi csukló zokozó fiu közé, akik féltek, az első, nagy megrázó visszajöveteltől...

egyik verzió szerint Wekerle közölni fogja kollégáival, hogy a király régi álláspontjából nem enged és a paktum végrehajtását, vagyis a választói reform megalkotását követeli. Engedményekről majd csak az új népparlamenttel szemben lehet szó. Egy másik híradás szerint a miniszterelnök javasolni fogja, hogy a kabinet egyszerűen adja be lemondását, minthogy magában a kormány kebelében is nagy ellentétek merültek fel a válság megoldásának módzatai tekintetében.

Ilyen körülmények között valószínű, hogy szeptember 28-ig, vagyis a képviselőház megnyitásáig a válság stagnálni fog. Ezen az ülésen a kormány be fogja jelenteni lemondását, mire a Házat ismét bizonytalan időre elnapolják. Ujabb lépések a kibontakozásra majd csak ezután fognak következni. Egyelőre pedig a helyzet zavarosabb, mint valaha. A válság eseményeiről itt következnek távirataink:

A király álláspontja.

A király és a bécsi körök a legmerevebb álláspontra helyezkedtek Magyarországgal szemben és ebben a helyzetben igazán érdekes az az információ, amelyet fővárosi tudósítónk ma kapott a kormánynak egyik bizalmas emberétől:

— Wekerle tegnapi audienciája után elterjedt kedvezőtlen hírekkel szemben meg kell állapítani, hogy azok a hiresztelések, amelyek már szárnyra keltek Lukács László meghívásáról, új darabontkormány kinevezéséről, egyáltalában koraiak. A király nem csinál titkot belőle, sőt ismételtlen kifejezést adott annak a kívánságának, hogy a válságból való kibontakozás elsősorban Wekerle Sándornak és Kossuth Ferencnek segítségével történjék. Ez a két államférfi teljes mértékben bírja a korona bizalmát és azokat az engedményeket, amelyeket a bécsi körök megadhatónak tartanak, sokkal szívesebben adja Wekerlének és Kossuthnak, mint akárki másnak, mert az ő államférfiui képességekről és a lojalitásukról már ismételtlen meggyőződött. Ők tehát úgy személyi, mint tárgyi szempontból legelőszőr jönnek számításba, bárha hansulyozni kell, hogy engedményeket most senkinek sem akarnak adni.

A nehézségek tehát inkább Budapesten vannak, mert Bécs szívesen megtartja a mostani kormányt, de annak tagjai nem akarnak megmaradni. A miniszterek ugyanis nem tudnak megegyezni az állandó vagy átmeneti kibontakozás kérdésében. Wekerle és Andrassy elérkezettnek látják az időt, hogy a királyt falhoz állítsák és bizonyos engedmények kicsikarása árán állandó helyzetet akarnak teremteni. Kossuth ellenben úgy látja a dolgokat, hogy most nem alkalmas az idő a végleges megoldásra, mert kevesli a most elérhető eredményeket és neki az az álláspontja, hogy amíg többet nem kaphat, csak olyan ideiglenes megoldást fogad el, amely nem ad föl jogokat. Az általános szavazatjog alapján összeülő parlamentnek lesz a feladata ezeket a jogokat érvényesíteni.

Ebben az információban az a legérdekesebb, hogy a király legszívesebben Wekerlének és Kossuthnak ad engedményeket, — azonban engedményeket senkinek sem ad. Ez jellemzi legjobban a helyzetet és azt a kétségbeesett erőlködést, amelyet a nagy nemzeti kormány tagjai fejtenek ki, csak hogy megmaradhasanak.

A p...
sel néztek
mai látog
lépések el
nök azonb
égen tölt
kereste fö
a miniszte
szerint dé

Bécs
oszták m
gatáson v
költségvet

Egy
magas ál
ral való
igy jellem
suth Fere

ségét egy
dályozza
az az áll
bágyaság
nevéhez
nak, ame
megvalós
vábhi k
juttat pol
suth Fere
ha mind
a Kossut
kultuszt
már elvis
gokra.

Az
belügymin
lemondás
visszavon
megjegyz

Wek

Bud
Sándor m
nácskozot
bert minis
gáról. A
bécsi tart
jedni.

Buda
bert gróf
délelőtt ut
jelenik me
tések szer
fől: a kor
fő referál
ban, hogy
szóba ker

Andr
Buda
gróf belüg
sára utazi
tartani. A
az alkotm

A t
Mint
értesülünk
kormány

Vigy

Wekerle látogatásai.

A politikai világban nagy érdeklődéssel néztek Wekerle Sándor miniszterelnök mai látogatásai elé, amelyekből az utolsó lépések előkészítését várták. A miniszterelnök azonban a délelőttöt a miniszterelnökségen töltötte és sem Kossuth Ferencet nem kereste föl, sem őt nem látogatta meg senk a miniszterek közül. Az informálás ezek szerint délutánra maradt.

Bienert kihalgatása.

Bécsből jelentik, hogy Bienert báró osztrák miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson volt a királynál, akinek a közös költségvetés dolgában tett előterjesztést.

Kossuth és a trónörökös.

Egy előkelő politikai társaságban egy magas állású személyiség, akinek az udvarral való kitűnő összeköttetése közismert, így jellemezte, hogy miért nem lehet Kossuth Ferencből miniszterelnök:

— Kossuth Ferenc miniszterelnökségét egyenesen Ferenc Ferdinánd akadályozza meg. A trónörökösnek ugyanis az az álláspontja, hogy miután a jobbság felszabadítása Kossuth Lajos nevéhez fűződik, annak a minisztériumnak, amely az általános szavazati jog megvalósításával, tehát a népjogok további kiterjesztésével, ismét milliókat juttat politikai jogokhoz, nem lehet Kossuth Ferenc az elnöke. Az a körülmény, ha minden ilyen nagyszabású reform a Kossuth névhez fűződnék, a Kossuth-kultuszt olyan mértékben növelné, amely már elviselhetetlen volna a Habsburgokra.

Andrássy és minisztertanács.

Az „U-a” szerint Andrássy Gyula belügyminiszter legutóbb bizalmas körben lemondásának s az aktív politika teréről való visszavonulásának okait fejtegetve, azt a megjegyzést jette:

— Ha el nem megyek, csak a ért maradok, hogy legyen valaki, aki ezeknek a gondolkodásait a saját szemével látja.

... Igen jellemző, ha igaz ...

Wekerle, Kossuth és Apponyi tanácskozása.

Budapest, szeptember 16. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt sokáig tanácskozott Kossuth Ferenc és Apponyi Albert miniszterekkel a politikai válság dolgáról. A miniszterelnöknek legközelebbi bécsi tartózkodása három napra fog tartani.

Apponyi a király előtt.

Budapest, szeptember 16. Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter holnap délelőtt utazik föl Bécsbe, ahol audienciát jelenik meg a király előtt. Apponyi a jelentések szerint, csak a tárcájába vágó ügyekről: a kongruáról, a nemzetiségi kérdéssről fog referálni a felségének, valószínű azonban, hogy az aktuális politikai helyzet is szóba kerül az audiencián.

Andrássy beszámolója Kassán.

Budapest, szept. 16. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter e hó 25 ike táján Kassára utazik, ahol beszámoló beszédet fog tartani. A minisztert kassai útjára lekísérik az alkotmánypárt vezető politikusai.

A tengerészeti milliók ellen.

Mint feltétlenül megbízható forrásból értesülünk, úgy az osztrák, mint a magyar kormány teljesen visszautasító álláspontot

foglalnak el a tengerészeti kormány hallatánul magas követeléseivel szemben. Mindkét kormány azt tartja, hogy a monarchia adózó polgárai ezeket a rendkívüli terheket nem bírják el. Azzal is érvelnek, hogy a dreadnoughtokra egyelőre nincs is szükség. Ezeknek a hajóknak rátermettségére különben sincsenek még elegendő bizonyítékok. Wekerle és Bienert már előre megegyeztek abban, hogy a tengerészeti kormány követelését teljes erejükből ellenezni fogják.

Ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy a közös minisztertanács hirtelen megszakadt. A két miniszterelnök határozottan kijelentette, hogy nem vállalhatnak felelősséget ilyen rendkívüli súlyos kiadásokért. Elég, ha az annexiók költségeket meg tudják szavaztatni.

Füstbe ment léghajózás.**Repülés Nagyváradtól Debreczenig.****Ha az aviatikus üzletember.**

Vaférsnap reggel még ríktó piros plakátok hirdették Nagyváradon, hogy Giacomo Merighi, a bátor olasz délután öt órakor Mongolfier-rendszerű ballonján a Sport-tér perendjéről felemelkedik és nyolc perc alatt át röptül Debreczenbe. Azt is hírül adták a falragaszok, hogy Merighi ezúttal 1854-edszer száll föl a felhők menyei birodalmába és „maga a ballon megöltési módja is csudálatos esemény lesz”.

Ennek a kiáltványnak híre eljutott Debreczenbe is s a szenzációs repülést olyan eseménynek vették, hogy azok, akik az aviatikus kísérletek iránt érdeklődnek tömegesen készültek kivonulni az Ispótláposra, amely a leszállás helyéül volt kiszemelve, hogy szemtanúi legyenek annak a pillanatnak, amikor a nemes talán, a seregek rivalgó éljenzése mellett leszáll a magas aether birodalmából.

Es most szinte légből kapott koholmányok ítélik, hogy Giacomo Merighi a sárgaföld színvonalától annyira sem emelkedett fel, mint a legtöbb honatyja beszámoló beszédeinek nívója!

A légi utnak befelelgett. Eltekintve attól, hogy már kora délután tornyos fellegek tergették be a láthatárt, műpártolás híján is csodótt kellett mondania a léghajózáásnak.

Ebéd után két órakor még minden jól indult. Sűrű rajokban mintegy 150 ember, férfi, menyecske, gyerek vonult ki a ligethe és körülsáncolta a nagyváradai Sport-tér nagy tisztását.

Elmult fél három. Elmult fél négy. Elmult fél öt. Giacomo Merighi nem mutatkozott.

Egyserre csak megjelent a merész olasz, fantasztikus artista-jelmezben. Térden alul aranyos ptykék, derékon felül testhez álló trikó fűtte pompás ldomait. Még föllebb az apache-indiánokhoz hasonló tollbokrta ékesítette fekete fürtjeit. Dus himzésű lovagköpeny takarta a tarka jelmezt.

Giacomo Merighi, egy öreg páviánnak is dicséretére méltó, öles ugrással közepén termett. Azután ugyancsak gyanus ugrásokkal bejárta a teret. Végül váratlan nekilendüléssel a pénztárnál termett és eltűnt a függönyök mögött.

Sűrű felhők tornyosultak és a tömeg izgatottan nyújtogatta fejeit a magasba. Végül kilépett Merighi mester és tört magyarsággal előadta, hogy nem száll a levegőbe. Nem száll pedig azért, mert olyan kevesen gyűltek össze, hogy a befolyt 300 korona belépődij még a gázfejlesztés költségeit sem fedezi. Kijelentette, hogy a belépti díjat mindenki megkaphatja a pénztárnál.

A rendőrbiztosok felügyelete alatt pontosan és ennakadás nélkül folyt le az összegek visszatérítése. Mindenki megkapta a maga koronáját. Csak a vállalkozás koronája maradt el.

Szóval, a Nagyvárad—Debreczen közötti légi összeköttetés füstbe ment, Giacomo me ter pedig „Egyser volt Budán kutyavásár, az se fizette ki magát” kiáltással átengedte a pálmát Blierot szakításának.

Debreceniek Boszniában.**A kereskedelmi és iparkamara akciója.**

Bosznia és Hercegovina annexiója folytán ismét szorosabbra fűződött az a kötelék, amely e két tartományt hazánkhoz fűzi. A magyar gazdasági körök előtt az okkupált tartományok a legújabb időkig jóformán ismeretlen és idegen terület maradtak. A közelmúltban beállott nagy államjogi változás az egész művelt világ figyelmét Bosznia és Hercegovina felé terelte s a hazai körök érdeklődése is fokozottabb mértékben irányult oda.

A debreceni kamara ez év kora tavaszán felvetette az eszmét, hogy egy gazdasági jellegű kirándulás tényleg Boszniába. A budapesti kamara az eszmét magáévá tette és ez irányban mozgalmat indított. Ennek folytán néhány hónappal eelőtt több ipari és kereskedelmi érdekképviselet küldte ki képviselőit, hogy az ottani viszonyokat tanulmányozzák. A tanulmányúton részt vett kiküldöttek meglepetéssel tapasztalták az annektált tartományok gazdasági és kulturális fejlettségét s kiemelték jelentéseikben annak fontosságát, hogy Magyarország a diplomáciai sikerek után gazdaságilag is igyekezzen közelebb férközni az annektált tartományokhoz, olyformán, hogy az üzleti élet és a vállalkozás szorosabb kötelékeivel fűzze magához azokat. Bosnyák körök nemcsak szívesen fogadták a magyar gazdasági terjeszkedés uttorfít, de két ottani egyesület a budapesti kereskedelmi és iparkamara útján meg is hívta a magyar kereskedelmi és iparkamarát, valamint a jelentősebb ipari és kereskedelmi szabad egyesületeket, hogy látogassanak el oda és személyesen ismerjék meg az ottani gazdasági viszonyokat.

A meghívást a legnagyobb örömmel fogadták ipari és üzleti életünk érdekképviseletei és elhatározták, hogy az annektált tartományokba kirándulást rendeznek.

Ugy hisszük, felesleges bővebben hangsúlyozni e kirándulásnak gazdasági jelentőségét, amelylyel évtizedeknek mulasztásait tehetjük jóvá és csak követjük azt a példát, amelyet ezen a téren nemcsak az osztrák hősök, de külföldi érdekeltségek is mutatnak, hiszen az üzleti összeköttetés szempontjából alig van valaminek olyan fontossága, mint az üzletfelek személyes érintkezésének és a helyi viszonyok alapos ismeretének. De az anyagi érdekektől eltekintve is érdemes részt venni e kirándulásban, amely alkalmat fog nyújtani arra, hogy megismerjük egy érdekes országnak mintegy varázsütésre teremtet kultúráját és azon páratlan természeti szépségeket, amelyekben a nemrég annektált tartományok annyira bővelkednek.

A kirándulás úgy terveztetik, hogy a kirándulók együttesen elindulnak 1909. évi október hó 5-én délután 3 órakor a keleti pályaudvarról és 6-án délelőtt 10 órakor érkeznek Szarajevóba. A kirándulók egy része 9-én este visszautazik Budapestre, másik része pedig még Mostárba is utazik s onnan Gravozán át tengeren Fiuméig és onnan csak 12-én érkezik vissza Budapestre.

Azok részére (I. csoport), akik csak Szarajevóba jönnek s onnan negyed nap visszautaznak, a részvételi díj 205 korona, az egész kirándulást megtevőknek részvételi díja pedig 355 koronában állapított meg. A részvételi díjban befoglaltatik az ellátási lakás, kocsis és fuvardíj, valamint a vasúti jegy.

Részletes program jelenik meg s ezt minden részvételre jelentkező meg fogja kapni. Jelentkezési határidő szeptember hó 22 ike. Jelentkezések a budapesti kereskedelmi és iparkamarához (V. Szemere-utca 6.) intézendők. Jelentkezéssel egyidejűleg 50 korona bánatpénz is beküldendő, mert

Vigyázat! Női-, leány-, fiu- és gyermek kabátok gyönyörű kivitelben más olcsón kaphatók SCHVARCZ SALAMON cégnél Simonffy-u. 2 Városi-bérház

anélkül a jelentkezés figyelembe nem vétetik. Bővebb felvilágosítással szolgál a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodája.

Naptár, nagy terjedelmű irodalmi rész, Debreczen és Hajdúvármegye teljes cím-tárát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Öngyilkos debreczeni rabszökevény.

A postatiszt kálváriája.

Kalandos hírek Bagossy Ferencről.

A megélhetésnek súlyos gondjai, no meg a könnyelmű élet a bűn lejtőjére juttatták Bagossy Ferenc volt debreceni posta tisztet. Egy soha helyre nem hozható bal-lépéssel megkezdődött Bagossy Ferencnek szerencsétlensége.

Talán az élet keserőségei közben vagy egy könnyelmű pillanatban fölébredt a különben jobb sorsot érdemlő emberben a bűnös hajlam. Pénze volt szüksége és hogy azt megszerezze nem válogatott az eszközökben. Váltót hamisított. Kezdetben egyet, aztán, mert a manőver sikerült, vérszemét kapott s egyszerre három váltót helyezett el debreceni takarékpénztáraknál. Ez azonban vesztét okozta a szerencsétlen embernek.

A váltókról kisült, hogy a rajta szereplő aláírások hamisak, Bagossy Ferencet pedig letartóztatták.

Talán egy hónapja, hogy Bagossy Ferencet a debreceni törvényszék elé állították. Egy egész sereg enyhítő körülményt hoztak föl s Bagossy Ferenc ezek tekintetbe vételével hét hónapi fogságra ítélték s ebből két hónapot még kitöltöttek is vettek. Bagossy azóta csöndes rezignációval viselte a reá mért büntetést. A fogságban alig beszélt valakivel s éppenséggel nem látszott meg rajta, hogy valami furfangos terven töri az esztét.

Két héttel ezelőtt történt, hogy Bagossy rabruhában megszökött a fogságból. Azóta nyomoztak utána mindenfele, de nem találtak rá Bagossyra.

A postatiszt azóta állítólag mindenfele barangolt. Most aztán a legkalandosabb hírek érkeznek Bagossyról. A postatiszt állítólag a napokban Szajol község határában járt s a Tiszába dobta magát. Hogy ez mennyiben felel meg a valóságnak, azt ellenőrizni nem lehet.

Bagossy Ferenc levetette a folyó partján szürke rabruháját s kis levelet hagyott hátra, amelyben bucsút vesz az élet-től s megkéri azt, aki ruháját megtalálja, hogy kézbesítse a debreceni kir. ügyész-ségnek.

Ennek a levélnek szövege a következő:

Az én szerencsétlen és mostoha élet-történetem e helyen a még kívánt kifejezéshez jutott.

U. i. E rabruha becsületes megtalálóját arra kérem, hogy a debreceni királyi ügyész-séggel leendő kézbesítés végett, ezt megfelelő helyre juttatni sziveskedjék.

Nincsen kizárva, hogy Bagossynak ez egy pompás trükkje s hogy ilyen formában akarja félrevezetni az öt nyomozó hatóságot.

Tósztt nélkül.

*

Az ág. ev. egyházkerület bankettje.

Azoknak az öreg embereknek írjuk ezt az egyébként komoly tudósítást, akik mint legöregebb emberek, sem emlékeznek erre vagy arra a dologra. Mélyen tisztelt legöregebb urak, emlékeznek-e Önök bankettre, amelyen nem volt tósztt? Szinte halom a feleletüket: ilyenre nem emlékezünk. Olyan bankettet ettünk már végig, amelyen ennivaló nem volt, de olyan banketen még sohasem éhezünk, ahol bőven volt enni való, de nem tósztoztak.

Mért nem jöttek el az ág. egyház díszes és előkelő bankettjére? Persze mikor látták a bankettjegyet, amelyen csinos betűkkel diszlett:

Pohárköszöntők mellőzése kéretik!

— azt gondolták magukban:

— Ismerjük mi már ezt. Csak nem csinálnak bankettet tósztt nélkül?

Pedig megcsinálták. Már együtt ült a mintegy kétszáz főnyi előkelő társaság: Debreczen vendégei Zelenka püspökkel az élükön, Debreczen város kitűnőségeivel a Bika dísztermének pazarul szervirozott asztalai körül, már Rácz Károly zenekara eljátszott vagy öt gyönyörű kuruc nótát és már két lelkész szerencsés mozdulatokkal kikerülte a kabátjaikra vágó tartárt — és pohárköszöntő még egy sem hangzott el Sőt lepergett tósztt nélkül a következő Németh András által zseniálisan megkonstruált program is:

Fehér csigatészta leves
Barna tojáslepény leves
Balatoni fogas
Viza és Tok
Tartármártással
Vesepecsenye vadmódra
pástétommal
Tűzdelt Kappan és Kacsa
Saláták
Almás és turós tészták
Gyümölcs
Sajt
Fagylalt
Kávé.

Borok:

Érmelléki Jankafalvi
Visontai Olimpusi.
Ásványvizek.

Ez azonban nem ment ilyen gyorsan, mint ahogyan itt leírva van. Már akkor félháromra járt az idő. Már-már láttuk, hogy elmulik a huszadik századnak legnagyobb csodája: a tósztt nélküli bankett, amikor felállt Materny Lajos, az egyházkerület debreceni főesperes és a következő pohárköszöntőt mondta el:

— Mélyen tisztelt Uraim! Nagyon kérem Önöket, hogy siessenek a szivarjaik elszívásával, mert a különvonat, amely a pallagi gazdasági Akadémia megtekintésére visz ki bennünket, három órákor itt lesz a Bika előtt.

Rácz Károly csupa megszokásból tust huzott.

Egy felvidéki evangélikus pap pedig látva, hogy tósztozikja főesperes Ur is, szintén elmondott egy köszöntőt, amely igazán stilszerű névvel lett megjelölve, mert a szónok meleg szavakkal a debreceni szeretetteljes fogadtatásért mondott köszönetet.

Tehát végeredményben mégis igazuk van a legöregebb embereknek, akik nem emlékeznek tósztt nélküli bankettre. A tudósításnak mégis azért maradt meg a „Tósztt nélkül” czime, mert hiven jellemzi a bankettet. Tósztt nélkül indult mint a tudósítás, amely tószttal végződik, mint a bankett.

Megbízható czímlátó csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknél ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

A hajdumegyei inség.

Nem lesz vetőmag.

De pénz segélyt kapnak.

A vármegye közigazgatási bizottságának a napokban tartott ülésén Kovács Gyula alispán bejelentette, hogy az idei rossz termés következtében a kisgazdák nagy többsége inségbe jutott. Helyzetük annyira valóságos, hogy még vetőmagjuk sincsen.

Az alispán saját hatáskörében felterjesztést tett Darányi Ignác földmivelési miniszterhez, skit arra kért, hogy segítsen az inséges hajdumegyei kisgazdákon oly módon, hogy a vetőmagszükségletet engedélyezze az állami gazdaságokból.

A miniszter még nem válaszolt a felterjesztésre, azonban Kovács Gyula alispánt privát uton értesítették, hogy vetőmagot nem adhat a földmivelési kormány, de szívesen hajlandó a szükséges pénzüsszeget a kisgazdák rendelkezésére bocsájtani, melyből a magmennyiséget beszerezhetik.

Az alispán ma délelőtti értekezletet hívott egybe, melyen megjelentek Hajdumegye nyugoti és déli részén lévő községek körjegyzői és bírái. Kovács Gyula alispán előterjesztette értesüléseit s bejelentette, hogy a földmivelési minisztérium által kilátásba helyezett pénzbeli segítségére támaszkodva, érintkezésbe lépett több terménykereskedővel, akik a vetőmag szükséglet métermázsánként 30 koronáért hajlandók szállítani.

Az értekezlet elfogadta az előterjesztést s arra kérte az alispánt, hogy jelentse be Darányi Ignác földmivelési miniszternek, hogy a pénzbeli segélyt köszönettel fogadják.

A vármegye inséges gazdái részére 7525 mm. buza, 203 mm. rozs szükséges. Ennek értéke már ezer koronán jóval felül van.

Az alispán, mihelyt a miniszter rendelkezése megjön, újabb értekezletet fog egybehívni.

Színház.

A színház bérlői. A debreceni színház teli szezonjára szóló bérlétygyűjtés előreláthatóan az idén is szép eredménnyel zárul. A mai nap folyamán a következők béreltek: Lábtor Mihály, Békassy László, dr. Kalmár Barna, Klimó Agoston, Szabó Lajos, Kovács Gyula, Huzly Lujza, Korondy Sándorné, Rácz Gyula, Ellich József, Lieszka Nándor, dr. Szántó Sámuel, Somogyi Pál, Mágócsy Sándor, Kernhoff József, dr. Kardos Samu, Rauch Árpád, Balogh István, Szentkirályi Tivadar, Jámber János, dr. Moskovics Miksa orvos, dr. Kola János, Péntes Sándor, Oláh Miklós, Szőke István, özv. Béressy Sámuelné, Rochlitz Arthur, Vásári András, Nagy Lajos, özv. Varga Istvánné, Tóth István, Nánassy Lajosné, Kovács Sán-

dorné, Poroszlay László, Müller Sándor, Müller Jenő, Fekete Jakab, Schwartz Vilmosné, Vecsey Viktor, Killer Ede, öz. Killer Nándorné. Bérelni lehet naponként délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 5 óráig a színház előcsarnokában.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt, Debreczen és Hajdúvármegye teljes cím-tárát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Haverda Mariska levelei.

Mit írtak Jánosiról?

A Haverda Mariska és társainak bűnpöre körül még nem csillapultak le a szenzáció hullámai. Egy szabadkai hírlapíró most megszerezte azokat a leveleket, amelyeket a letartóztatott foglyok váltottak egymással. A leveleket Mariska azokra a papírszeletekre írta, amelyeket a neki kézbesített sommás keresetekről lemetezett, minthogy levélpapírjait az ügyész számontartotta.

A levelezést — mint megírtuk — Hajduska Adolf, egy lopás miatt elítélt kereskedősegéd közvetítette. Haverda Mariska ehhez is több levelet írt, valamennyiben hálójáról és szeretetéről biztosítja és azt igéri neki, hogy kiszabadulása után bejuttatja főpincérnek a Pannonia-, vagy a Royal-szállodába.

A levelekből, különösen azokból, amelyeket Vojtha írt Mariskához, kitűnik, hogy a foglyok valóságos kémrendszert léptettek életbe és megfigyeltették Jánosit, a gyilkost. Egyik levelében például azt írja Vojtha Mariskának:

— Jánosy most levelet ír hozzád De intézkedtem, hogy ne adják oda neked. Majd ő odaadja a fogházfelügyelőnek.

Egy másik levelében így ír:

— Tegnap kihallgatáson voltam a vizsgálóbírónál. Eppen más valaki volt bent nála és engem a jegyzőkönyvvezető szobájába vezettek be. Ott volt az asztalon egy szabadkai lap. Elolvastam, nem vették észre. Benne van, hogy Jánosy elmeállapotát az igazságügyi orvosi tanács is megvizsgálja. Jó volna, ha boldognak mondanák ezt az embert, akkor mi is könnyebben szabadulhatnánk. Én már Budapesten észrevettem, hogy bolond az az ember.

Haverda Mariska, akinek eddig már annyi védője volt, újabb védőt cserélt. Először Klein Mátyás dr. védte, azután Békeffy Gyula dr. Békeffy nemrég megosztotta a védelmet Vinkler Elemér szabadkai ügyvéddel.

Mariskának most új védői vannak és pedig Bródy Ernő országgyűlési képviselő, a neves kriminalista és Klein Mátyás dr. szabadkai ügyvéd, aki már egy ízben volt Mariska védője. Bródy Ernő dr. ma érkezett meg Szabadkára.

A vasutól egyenesen a fogházba hajtattott. Itt meglátogatta Mariskát. Körülbelül két óra hosszat tárgyalt Bródy Mariskával s azután dr. Klein Mátyással együtt újra átnézték a pör iratait. Az új védőknek az a céljuk, hogy a vádirat elkészítését kiforszírozzák, hogy a tárgyalás még az októberi esküdtészi ciklusban megtartható legyen, mert nem akarják, hogy védenecik továbbra is bizonytalanságban legyenek.

TANÜGY.

A református iskolaszék ülése.

A debreczeni református egyház iskolaszéke szeptember hó 18 án délután 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart a következő tárgysorozattal: Előki jelentés az iskolai év megnyitásáról, vallás és kézmunka tanításról, tanító-helyettesítésekről, Nagy Károly halálának bejelentése, özvegyi ki-elégítés stb. Folyó ügyek.

Öngyilkos milliomosnő.

Leugrott a harmadik emeletről.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az Aradi-utca 52b. számú ház harmadik emeletének egyik lakásából ma hajnalban az utcára ugrott egy öreg uriaszony és szörnyethalt.

A jelzett házban a harmadik emelet 22. számú lakását Kramer Rezsín magánzónő bérlte, ehhez két nappal ezelőtt Marienbadból, ahol kurát tartott, látogatónak jött *Willheim Félix*né, született *Spitzer Róza* 50 éves pécsi magánzónő.

A vendég arról panaszkodott, hogy idegessége nem akar szünni, hiába szórakozik, keresi az embereket, vagy visszavonul a magányba, mindig rémképeket lát és úgy érzi, mintha fojtogatnák. Férje halála óta nem volt még egy nyugodt perce sem. Kramerné igyekezett beteg barátnőjét megnyugtatni, de igyekezete kevés sikerrel járt, főleg az álmatlanság kizozta *Willheim*né.

Ma hajnalban, mikor a lakásban még mindenki aludt, a beteg idegzetű asszony kinyitotta az egyik ablakot és leugrott az utca kövezetére.

Az ott szollgálatot teljesítő *Pekendi Sándor* 1842. számú rendőr látta a leugrást, értesítette a mentőket és a rendőrséget.

A mentők már későn érkeztek, az öngyilkos nem élt; holttestét a bonctani intézetbe szállították.

Az öngyilkos levelet vagy irást nem hagyott. Ujján egy jegygyűrű volt „1875. február 5.” bevéséssel.

Az öngyilkos *dusgazdag asszony*, akinek Pécsen több háza és egyéb ingatlana van. Az öngyilkosságról értesítették a pécsi rokonait. *Willheim*né már tegnap mondotta barátnőjének:

— Holnap sürgönyözzél Pécsre.

Amikor megkérdezték, mit és minek, nem adott választ.

Megbízható cím-tár csak a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőinknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

HIREK

— **Szterényi József Rómában.** Budapestről táviratozzák: *Szterényi József* kereskedelemügyi államtitkár pénteken Rómába utazik, hogy a magyar-olasz biztosítási szerződés megkötésénél jelen legyen.

— **Kossuth lakoma.** A debreczeni függetlenség-kör ez évben is megünnepli Kossuth Lajos születésének évfordulóját. Folyó hó 19-én, vasárnap este 8 órakor társasvacsorát rendez *Törő Imre* vendéglőjében. A kör elnöksége tisztelettel kéri Debreczen sz. kir. város polgárságát, hogy a lakomán minél számosabban jelenlenek meg, ez által is bizonyosságot tévén arról, hogy Kossuth Lajos emléke ma is kitörhetetlenül él lelkekben s az ő magasatos elveihez ma is törhetetlenül ragaszkodnak. A vacsora étlap szerint lesz, de a vendéglős tájékoztatása végett a résztvevni szándékozók iratkozzanak fel a kör helyiségében kitett íven.

— **A cár és a török szultán találkozására.** *Konstantinápolyból* jelentik: Az orosz nagykövetség és a török külügyminisztérium közt tárgyalások folynak a szultán és az orosz cár találkozásának részletes programja megállapítása tárgyában. E szerint a szultán a *Standard* yachton fo-

gadja a cárt. Hire jár, hogy az orosz cár az Olaszországból való visszatérés közben három napig *Konstantinápolyban* fog tartózkodni.

— **A jog- és pénzügyi-bizottságot** *Varga Elemér* dr. tanácsnok kedden délután három órára ülésre hívta össze. A bizottság a szeptemberi közgyűlés tárgyait látja el javaslattal.

— **A debreczeni-karcsagi utépítés.** A debreczeni-karcsagi törvényhatósági utóból egyik fontos vonalrésznek, a nádudvar-karcsagi résznek kiépítését kihagyta a kereskedelemügyi minisztérium. Ez sérelmes Nádudvar községre nézve, mely felkérte Debreczen városát, hogy támogassa ama kérelmét, melyet a nádudvar-karcsagi vonalrész kiépítése iránt intéz a minisztériumhoz.

— **Állathullaégető Debreczenben,** *Gedeon* és *Kont* fővárosi vállalkozók beadványt intéztek a tanácshoz, amelyben kijelentik, hogy hajlandók Debreczenben a saját költségükön állatégető kemencét felállítani, ha a város ingyen telket ad számukra. A tanács mai ülésén foglalkozott a beadvánnyal, de még nem határozott fölötte.

— **Összesett az utcán.** *Komócsy Tivadar* 59 éves kocsigyártó segédt, a *Csapó* utcán menet, szivgüresök fogták el, minek következtében a szerencsétlen ember összesett. A mentők szállították el *Kandia*-utcai lakására.

— **Helyreigazítás.** Az izr. nőegylet az Erzsébet királynő alapítvány kamatait az alapító levél értelmében az idén is felekezeti különbség nélkül fordította a királynő találkozási napján helybeli jótékony célokra. Ezen alapítvány kamataiból küldött az egyesület 20 koronát a siketnémák iskolájának és 10 koronát a mentőegyesületnek; tévedésből lettek ezek az adományok oly módon közölve a lapokban, mintha azok a más célokat szolgáló Erzsébet-szanatórium alapítvány kamataiból történtek volna.

— **Német hadgyakorlatok.** Berlinből táviratozzák: A mostan kezdődő német hadgyakorlatok egyike lesz Európa legnagyobb manővereinek. A hadgyakorlaton résztvevő *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és *Hentzendorfi Konrad* vezérkari főnök.

— **Vasuti baleset az esztergomi vonalon.** Esztergomból táviratozzák: Az esztergomi vonalon levő *Mészlány* és *Sütő* állomások között baleset történt. A 4213. számú vegyes vonatnak mozdonya kisiklott. A mozdonyvezető halálosan, a vonatvezető pedig könnyebben megsérült.

— **Bleriot a repülésről.** Párisból táviratozzák: Egy előkelő párisi lap sporttudósítója tegnap beszélgetést folytatott *Bleriot*-val a híres aviatikussal. *Bleriot* erősen elítélte a repülőgépek versenyeket. Haszontalan dolog az — mondta — amelynek semmi értelme nincsen s végeredményében csak káros a feltalálókra, mert a gépeket nagyon megrongálja.

— **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére kéreztünk fel: A folyó hó 16 án megjelent helyi lapok, *Papp Géza* asztalosmester megtámadásáról úgy informáltak a közönséget, mintha azt a sztrájkban álló asztalosmunkások követték volna el. Ezzel szemben tartozunk azon kijelentéssel, hogy bár a munkásság szervezett elemeinél egy csöppet sem rokonszenvez az, ha életbevágó gazdasági harcaikban „sztrájktróféként” szerepel bárki is, de ebben a harcban nincs szüksége arra, hogy a terrort alkalmazzák, főleg nincs szükség arra oly egyénekkel szemben, akik úgy sem nagyon zavarnak a vizet. A sztrájkoló munkások harcuk igazságos voltának tudatában, sokkal nyugodtabbak, minthogy valakit megverési szándékból megtámadjanak. Ugyancsak tudják azt is, hogy ez a harc erőpróba, amelynek minden terror nélküli megvívására van is elég erejük s ha úgy tetszik, folyhat ez a végtelenségig. Mindezeket azért tartottuk szükségesnek felemlíteni, mert sokkal fegyelmezettebb és öntudatosabb tábort képviselik a harcban álló asztalossegédek a szo-

ciáldemokrata pártnak, minthogy küzdelmüket a „sztrájkörökkel” szemben bottal vivják meg. Tisztelettel: a sztrájk intéző bizottsága.

— **Nyomozás a temetőben.** Szegedről táviratozzák: A szegedi zsidó temetőben fölbontanak egy frissen hantolt sirt, amelyben egy fiatal leány, Holländer Rózsi fekszik. Holländer Rózsi titokzatos körülmények között halt meg, a gyanu szerint titkos operáció következtében. A vizsgálat eddigi adatai még inkább megerősítették azt a gyanut, hogy a fiatal leányt bűnös kezek juttatták a halottak birodalmába. A szegedi kir. ügyészség exhumáltatja Holländer Rózsinak immár egy hét óta földben nyugvó holttestét, mert azt kell kideríteni, való-e az a vád, hogy az alig 18 éves leány halálát egy Szegedről megszökött szülész, Toldi Ferencné okozta azzal, hogy titkos műtétet végzett rajta. A titokzatos ügy a jelenlegi stádiumában olyan színezetűvé vált, mintha egy második Keller Mária—Mezey- eset bontakozna ki belőle. A rendőrségen ma már biztosra veszik, hogy az ügyészség a titokzatos halálesetre vonatkozó tanukihallgatási jegyzőkönyvek áttanulmányozása után azonnal elrendeli az exhumálást. Jogászai körében az kell föltűnést, hogy a leány holttestét, dacára a gyanus halálnak, rögtön föl nem boncolták. — **Somogyi Szilveszter** főkapitány ma délután terjesztette föl az ügyészséghez az iratokat. Szapár ügyész holnap tanulmányozni fogja az iratokat és lehetséges, hogy már holnapután el is rendeli az exhumálást.

— **Szerencsétlenség a hadihajón.** Párisi távirat jelenti, hogy amikor hétfőn a „Descartes” cirkáló hadihajó manőverezett, a gépházban fölrobbant a gőzkazán nagy csőve és a kiáramló gőz két mechanikust arcán és karján súlyosan megsebesített. Az egyik mechanikus a fölrobbant gőzkazán mellé bukott s ott halt meg.

— **Abdul Hamid vagyona.** Konstantinápolyból jelentik: A porta közölte a hatalmakkal, hogy a volt szultán az állam rendelkezésére bocsátotta a külföldi pénztételeknél letétbe helyezett vagyonát. Az egész összeg körülbelül 100 millió márkát tesz ki és ezenkívül van még Abdul Hamidnak a Deutsche Banknál 100.000 márka letétje, amely az ő tulajdona maradt.

— **Apáca a csapszékben.** A római „Messenger” írja az alábbi nem érdektelen történetet. A Porta San Sebastiano történelmi nevezetességű utcájában, Szent Sixtus ősi templom mellett áll egy régi ház, amelyben domokosrendi apácák laknak. A zárda fejedelmesszonya Antonia Lalia testvér, akinek gondozása alatt körülbelül harminc apáca él. Közéjük tartozott a Nápoly környékéről való husz éves Assunta testvér is, még pedig nyolc éves kora óta. Soror Assunta egy szép napon kivert a fejéből minden vallásos gondolatot és hirtelen elhatározással a világi élet gyönyörűségére adta magát. Assunta testvér a zárda mosókonyhájában dolgozott s egyéb ilyenféle alacsonyabb rendű szolgálatot végzett. Ez a helyzete azonban nagyobb szabadságot is biztosított neki: szabadabban mozoghatott, mint többi rendtársa. Soror Assunta, aki egészségtől majd szétesett, fiatal szép nő, fölbresztette a zárda mellett dolgozó kőművesek érdeklődését. Egyikük az ő figyelmét is föl tudta kelteni s hogy-hogyan, a kőműves és az apáca között barátság szövődött. Szeptember hó másodikán délután Soror Assunta beteget jelentett és engedelmet kért fejedelmesszonyától arra, hogy lefekhessék a nagy közös hálóteremben. Az engedelmet megkapta s ettől fogva estig nem törődött vele senki. Estebédkor a fejedelm-

asszony megemlékezett szenvedő testvéréről s egy apácával tojást meg levest küldött le neki. Soror Assunta azonban nem volt sehol, az ágya üres volt, még a derekja is eltűnt belőle. A harminc apáca egyesült erővel kutatta, kereste az eltűntet mindenfelé, de lehetetlen volt reá akadni. Következő nap három fiatal nő jelentkezett a kerületrendőrbiztosánál s elmondták neki, hogy előző este egy rossz hírű csapszékben egy kővér apácával látták együtt egy barátójuk férjét, aki kőműves. A rendőrfő tudomásul vette a dolgot, de mivel az ügy nem tartozott reája, nem is intézkedett benne. A két embert hajnali négyig látták a kurtakocsában. Attól fogva semmi hír az apácáról. Mindössze annyi tudódott ki, hogy a kőműves három-napi távollét után visszatért családjához.

— **Mikor a pezsgő a jégen hull** dallamos Baumann kuplé Kapható Antalffy Józsefnél zongorára 1 K. 80 fill.

— **Kalapok, férfi fehérneműek nyakendők Györfi Testvéreknel Piacz utca 30 szám.**

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kontsek Gézánál.

— **Családi dráma,** kinos házi jelenetek elejét veszi, ha lakásában a villamos csengő, villamos világítást Földvárival rendeztetni be Kossuth u. 1. Telefon 168.

— **Cimbalom iskolába** a beiratás naponta 8—11-ig, délután 5—6-ig. Hunyadi-utca 10. (Royal mellett) Nöth Antal conservatoriumot végzett zenetanár.

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

(107.) Irta: **Vértesi Arnold.**

Miután ez constatálva lett, a hivatalnok megkérdezte Fehér Armiát, kívánja-e hogy hivataloss jelentés tétessék errő a városkapitányságnál s uyomoztatni akarja-e azt a fiatal embert, a ki kivette a pénzt? Fehér Armin köszönettel elutasította ezt; nem óhajtja ezt a dolgot nyilvánossá tétetni, bizonyos családi összeköttetések miatt kimélni kell ezt a fiut s kéri itt is az urakat, tekintsek az egész dolgot úgy, mintha nem is történt volna s tartsák titokban, annál inkább, mivel nem gonosz indulatból történt ez a pénzsajátítás, hanem bizonyos elme-zavarból, melyben szegény fiu szenved. Kéri még egyszer, tessék az egész dolgot elhallgatni.

A hivatalnokok azt mondták rá, hogy jól van s morogtak magukban: ezért ugyan kár volt őket bolygatni, mikor van nekik ugyis elég dolguk.

Fehér Armin nem vette figyelembe, nem is hallotta mormogásukat. Tovább sételt.

Tudott már annyit, a mennyire szükségese volt. Pali tehát pénzt szerzett magának. Ekkoráig ez hiányzott neki s Fehér Armin abban bizott, hogy ezt nem képes a gyermek. Most látta, hogy képes volt erre. A jó szívű ispán, ki fáradságosan megtakarítgatott fillért berakta a budapesti takarékpénztárba, odaadta neki e pénzt, — valószínűleg kölcsönbe.

Azt nem gondolhatta Fehér Armin, hogy Pali Molnár Imrét beavatta volna neki, mire akarja használni e pénzt; ezt hihetőleg csak kölcsönkép kérte, a nélkül, hogy a célt megnevezte volna, mire kérte. Az egyszerű jó embert könnyen rá vehette, az megszokta már [Pali] nem gyermeknek [hanem] egész-felnőtt ifjunak tekinteni s okosságában felfeltlenül bizott, még most is, mikor már r csalédek arról suttogtak, hogy az ifju u akárci meglássa, megbolondul.

Legkevesbé sem csodálkozott azon Fehér Armin, hogy a jó ember odaadta a fiunak megtakarított pár száz forintját; csak azon dühöngött most magában, hogy erre nem gondolt.

(Folytatjuk.)

Menyasszonyi ékszerek

Karikagyűrűk, brilliánt, gyémánt és remek tűzopál köves gyűrűk és fűggők. Legdivatosabb matt arany lánczkarékek, hosszú lánczok, nyakláncok kitűnő szerkezetű női órák. Pazar

kiállítású nyakékek óriási választékban. — Rendkívül olcsón. —

Jótállás mellett

Löfkovits Arthur és Trsa
cégnél Piac-utca 38.

FIUK!

Csak

GERŐ-féle

ruhába járjatok iskolába, mert az a legtartósabb és legolcsóbb ruha

Piacz-utca 41. sz.

Legbiztosabb szépitőszert a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitűntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításán arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépit, fiatalít! Legkitűnőbb szer szepítő májfoltok, pattanások és az arcbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyezsaru” gyógyszerész. Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Tüzifa és Poroszkészén

legolcsóbb beszerzési helye

Hay Károly és fia

raktára.

Megrendelési iroda:

Széchenyi-utca 12. sz., a kir. tábla átellenében.

Raktár: a nagyvasut állomáson. Telefon 276.

VIGYÁZAT!

Megyek már egy pár cipőt veszek
Klein Ferenczné

U. v. Effenbein Adolfnál
Simonffy-u. Bérház.

mert igazán mondhatom
sehol olyan jó és olcsó
cipőt nem kapni, mint nála.
Saját készítmény. Elnyúlhatatlan.
Olcsóbb mint bárhol.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz! Szülők figyelmébe!

Ha a gyermekek részére olcsón, praktikus, iskolai, hazi nagy alkalmi ruha kelméket akar vásárolni, úgy tekintse meg ez alkalommal dusan felszerelt raktárunkat. Felnőttek részére gyönyörű costum, pongyola, blouse és külön alj kelmék, minden hozzávaló belés és diszárak óriási választékban.

Nagyon jó kelmék házi ruhára . . . 38 krtól.
Össze nem gyűrhető mintázott cheviot . . . 64 „
Szép, div. angol kelmék costumra . . . 98 „
Egész finom costum sima kelme . . . 1.20 „
140 % valódi angol costum kelmék . . . 2.48 „
1 vég elég jó vászon . . . , frt. 4.24 „

Fegyhazi kötésű harisnyák. Csipkék, szallagok. Férfi, női és gyermek kész fehéreneműek. Ékező és kávé garniturok, törülközők, damasztok. Schifonok, zephierek, mindenféle mosó árak, különféle selymek gyönyörű választékban!

Saját készítésű paplanok már 2. irtól.
Tömérdek maradék minden áron.

Molnár V. J. és Társa fiókja

Czégtulajdonos: Molnár Lukács.
Kossuth és Batthány-u. sarok a színházzal szemben.

Debreceni Tisztviselők Önszegélyző Egyletének szabója.

Megérkeztek a legdivatosabb férfi szövet ujdonságok őszi és téli idényre,

ugyszintén a Debreceni Tisztviselők Önszegélyző Egyesületének mintagyűjteménye.

Szabó László férfi szabó — — —
Széchenyi-utca 1. sz.

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. évi jokban tartását egy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Osillárok, tvlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMASI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vesese, hólyagés
bélbántalmaknál oalamint
asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

Kapható Kotssek Géza fűszer és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

Gyomorgörccs, kólíka, étvágytalanság és általában gyomorbetegségekben a legkitűnőbb háziszser a

Hollandi

GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
DEBRECZEN.

ISKOLAS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott árakon beszerezhetők.

Kész fehéreneműek, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők Paplanok, matrácok, ágylepedő, flaneltakaró.

Fiuknak Brassól posztók, Leányoknak intézeti sötétkék gyapju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapították 1842-ik évben.

Legolcsóbb legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére. Ajánljuk:

Arc-krémek, Illatszerek, Hőlgyporok, Kölni vizek, Fogporok, Fogcrémek, Fogpaszták, Fogkefék, Szájvizek, Szappanok, Hajvizek, Szoba-illatok

KÖZPONTI DROGUERIA

DEBRECZEN, Piacz-utca. — Városház épület.

Legujabb női ruhaszövet,
:: Bársony és selymek, ::
mosó velezek

dus választékban
raktárra érkeztek

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Hajdusági bajuszpedrő

kittüntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel

Hajdusági Bajuszpedrő.

Elismert legjobb kedveltségű a bajusz pedrőre és a pedrőre, mely meg nem szabad az ismeretlen nővértől, hanem az ismeretlen nővértől készült.

Elismert legjobb kedveltségű a bajusz pedrőre és a pedrőre, mely meg nem szabad az ismeretlen nővértől, hanem az ismeretlen nővértől készült.

Elismert legjobb kedveltségű a bajusz pedrőre és a pedrőre, mely meg nem szabad az ismeretlen nővértől, hanem az ismeretlen nővértől készült.

Védjegy.

Egyedül készítő

Grósz Nagy Ferenc

gyógyász

DEBRECZEN, Kossuth-utca 2. szám.

„Arany cipő” gyár

Telefon 484.

Telefon 484.

Urak figyeljenek!

A legszebb és legdivatosabb

őszi és téli öltönyöket

a legelőnyösebb feltételek mellett készíti

Tóth József

férfi szabó. Vár-utca 2. szám.

Ha a megrendelő fáradni nem akar, kérem értesíteni és mintával elmegyek.

Az őszi idényre

megérkeztek a legujabb

angolszövet

ujdonságok,

a melyet

legolcsóbb árban

és legelegánsabban készít

Moskovits József

férfi szabó, Piacz-utca 46.

Apró hirdetések.

Betöltendő.

Egy bolti szoiga 14-től 16 évig a Linoleum áruházba felvétetik.

Szoptalós dajka uri házhoz ajánkozik. Czim a kiadóba.

Bankhivatalnok, ki a könyvelésben és levelezésben jártas, a délutáni órákra (5-8-ig) bármely irodai munkára ajánkozik, Czim a kiadóban.

Munkásleányok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Adás-vétel.

Pörkölt kávé különlegességek, Bárkinék, bármely időszakban legkisebb mennyiségű kávévét is megpergelek díjtalanul gázüzemű pergelőn Darvas Miksa kereskedése Telleky-utca sarok.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádógos-utca 4. szám.

Uj rendszerű női-férfi divatárak és butoreladás. A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és canavásznakban, saját készítésű Cloth és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpenz melletti áráknál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Farkas Mihálynál Erőhályfalván különféle fesimények és hazafias képek igen olcsón kaphatók. Ugyanott kulombózo nagyságu boroshordók eladó.

Fűszerüzlet, Budapesten legforgalmasabb munkas vidéken közvetlen iskola mellett, hazban 800 lakó lakik, napi bevétel 160 korona. Szép lakással, olcsó házbérrel a tulajdonosa vagyont szerzett rajta. Ugyanők kizárva. Szax Lajos Budapest, VIII. József utca 70.

Saját termésű Booskay-kerti bor hordószámra eladó. Értekeznetni Poroszlav Lászlónál Hunyady-utca 3.

Jókarban lévő függő lámpákat keresek megvételre. Czim a kiadóban.

Vendéglősök és szikvizgyárosok figyelmébe ajánlódó szensav raktar. Darvas Miksa. Telefon 294.

Novotny J. cégről beszél most mindenki, kinél árfelemelés nélkül csekély havi részletre kaphatók jégsekretyek, pénzsekretyek, gramafonok, gramafonlemezok, fényképező gépek, lát- és távosóvek. mindennemű fegyverek, mindentéle hangszerek. Helyi képviselő Schvarcz Dániel, a városházavai szemben. Kérjen árjegyzéket Diszkrétio biztosítva.

Szüreti béka 100 darab 50 krajczár. Ugyanegy tanuló felvétetik Glück, Péterfia. Telefon 48 szám.

Friss érkezésű csemege szóló legolcsóbb napi árban kapható. Darvas Miksa szóló kivitel. Telefon 294.

CZIGARETTAZOK!

100 db. tüvely nikotin mentes:

Kip kop " 08) Riz " 14
Tuzli " 10) Parafis " 14
Delibáb " 12) Arany " 20
Kolibri " különlegesség 16 k.

K. A. HARMATHS szivarokháza
különlegességek foraktárában
Debrecen Suvászkeret u. 14

Jókarban lévő kopirprést veszek. Czim a kiadóhivatalban.

Eladó must cirka 200 hektoliter; Nagy-Dubosi Szatmár megyei termés. Czim a kiadóba.

Lakás.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel November 1-re kiadó Széchenyi u. 27 sz. a Értekezhetni ugyanott az utcai lakásban

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Két nyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, ugy magán, mincsládi ügyekben Krámer József.

Darvas Edéné Piac 79. női-ruha műtermét újra megnyitotta.

Uj faüzlet!

Van szerencsénk a t. vevőközönség tudomására hozni, hogy a Vasutasok Gőzfavágó vállalat r. t. (Debreczeni pályaudvar)

gőzfavágóját és fatelepét

kezelésünkbe átvettük. A bérvágáson kívül foglalkozni fogunk mindennemű kemény tűzfának hasáb (61) és aprított alakban, valamint kőszén, kősz és faszén eladásával.

Kívánatra az árut házhoz is szállítjuk (lomzár-ral ellátott szekereken úgy, hogy az áruk mennyiségéért a legmesszebbmenő felelősséget vállaljuk.

Helyi képviselőnkkel Grad Rezső urat (Deák Ferenc-utca 10.) biztuk meg, de megrendeléseket elfogadnak mindazon dohánytőzsdék és üzletek, a hol tábláink kilesznek függesztve, valamint telefon 784. utján A t. közönség becses partfogását kéri teljes tisztelettel

Leuchtmann Artur és Társai

EGY OKOSFEJ

MINDENKOR HASZNÁLJA A

DR. OETKER FEJÉ SÜTŐPORT
VANILIACUKROT
PUDDINGPORT

A 12 FILLER

MILLIÓSZOROSAN ERVÉNYESÜLT. VÉNYEK DIJMENTESEN KAPHATÓK MINDEN DROGERIÁBAN, UGYMINT MINDEN JOBB FÜSZER ÉS CSEMEGE ÜZLETBEN, VAGY KÖZVETLENÜL DR. OETKER A. KÉPVISELŐJÉNél, PALLAS ÉS TÁRSA CÉGÉNél, BUDAPEST, V. HOLD-UTCA 9.

Eladási helyek Darvas Miksa, Pélegyházi János, Fritsch Károly, Kontsek Géza, Mayer Jenő, Parti Ferencz, Rickl József Zelmós és Váray József.

Stock-Cognac

Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből, BARCOLA.

Egyedül Cognac-gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

Iskola öltönyök

valamint férfi öltönyök a legolcsóbban

Grünfeld Adolf és Társánál

DEBRECZEN, kistemplom mellett, sarok bolt kaphatók.

Izléses jeggyűrűk, szebbnél-szebb ékszerek, gyönyörű aranyemüek kitűnő zsebórák

órlási választékban és legolcsóbban

Rose Dezső

ékszerésznél kaphatók

Debrecen, Piac-u. 55. Hungária palota